ka Skagerraki merelahingust (1916), oli 1917—20 Briti suurlaevastikus 1. kergeristlejate eskaadri komandör, seejärel samal kohal Atlandi laevastiku lahinguristlejate eskaadris, hiljemini (1926—28) Põhja-Ameerika ja Lääne-India laevastiku ülemjuhataja. C. ülendati kontradmiraliks 1919, viitseadmiraliks 1923, admiraliks 1927; a-st 1931 elab ta erus. — Juhatades admiral E. S. Alexander-Sinclair'i (vt. *Suppl.*) järel kevadtalvest 1919 kuni s. a. dets-i lõpuni Briti merejõudusid Soome lahes, hävitas C. mitmed enamlaste laevad ja ründas 18. VIII 1919 ukj. rannakaitse mootor-torpeedopaatidega Vene sõjalaevu Kroonlinna sadamas. C. on E. Vabadusristi kavaler.

Who's Who? (1937); E. Laaman, Eesti iseseisvuse sünd I—VI (1936—38), lk. 552, 556, 566, 654, 677, 678, 684. ja isikl. saadud andmed. *J. O.; E. L.*

CRAFFSTRÖM (Kraffström), Gustav v., Vene sõjaväelane, Tartu õppekonna kuraator, sünd. 16. VIII 1784 vkj. Läänevõi Pärnumaal (Lihula, Karuse või Mihkli khk-s) soome-rootsi päritoluga Vene ohvitseri Bernhard C-i ja Pärnu-Jaagupist (Pitsalu'st) pärineva eestlase Anna Juhani tütre (Saks'i) pojana. C. astus 1800 lihtsõdurina Preobraženski ihukaardiväe rügementi, sai s. a. alamlipnikuks, võttis 1812—14 staabikaptenina ning kompaniiülemana osa sõjast Napoleoni vastu, võideldes ms. ka Leipzigi rahvastelahingus; ta ülendati 1816 polkovnikuks, 1824 kindralmajoriks, 1833 kindralleitnandiks ja 1850 kindraliks. Toiminud a-st 1826 Moskva kaardiväerügemendi ülemana, võttis ta 1828—29 osa Vene-Türgi sõjast ja 1830—31 Poola mässu mahasurumisest; dets-st 1835 oli ta Tartu õppekonna kuraator; surn. 7. IX 1854 vkj. Tartus. — C. oli hinnatud suurte kogemustega isikuna sõjaväe väljaõppe ja varustuse küsimusis. Ta oli tihedais kokkupuuteis ja kirjavahetuses keiser Nikolai I (vt.) venna suurvürsti Mihhail Pavlovitš'iga kui ka keisri endaga. C. määrati parun M. v. d. Pahlen'i (vt. *Suppl.*) järglasena Tartu õppekonna kuraatoriks, asukohaga Tartus, kuna senised kuraatorid olid elanud kas Peterburis või Riias. C-i kaudu hakkas haridusminister S. S. Uvarov teostama Baltimaade suhtes venestamispoliitikat, mille ta oli tähistanud valemisse „õigeusk, isevalitsus ja rahvus". Uvarov'i käsilasena sattus C., kes oli pealegi vähese üldharidusega, kohaliku sakslusega kohe vastuollu. Seda kajastavad ka C-i terav konflikt üliõpilaskonnaga, kelle suhtes ta pani kehtima kõva, osalt sõjaväelist laadi distsipliini, suured lahkuminekud mitme professoriga, rektor C. C. Ulmann'i (vt.) jt. tagandamine valitsuse poolt ja väljasaatmine. Ta õppis aga peatselt hindama ning soodustama ülikooli tegevust, teataval määral kaitsemagi Tartu ülikooli eri-iseloomu teiste Vene ülikoolide hulgas. C. oli ta enda kaasabil asutatud (1838) Õp. E. S-i auliige, Koolide Peavalitsuse ja Tartu tsensuurikomitee liige. Ta järelejäänud varanduse (umb. 300 000 hõberubla) pärisid (1866) kohtu teel senati otsuse põhjal ema poolt järglased eesti talupojad.

O. Liiv, Eesti kännust võrsunud aadlimees (E. Kirj. 1936, nr. 4, 5); Tartu ülikooli ja Tartu õppekonna kuraatori arhiivid ERKA-s; Õp. E. S-i käsikirjastik, U XVII; P. В. Сл. (1903); „Москвитянинъ" 1854, V 5, lk. 117—118; Е. В. Пѣтуховъ, Императорскій Юрьевскій, бывшій Дерптскій, Университетъ I (1902), lk. 353—356, 421—436 jj. jm. saadud andmed. *O. L.*

CSEKEY, Stephan (ungari k. István) v., ungari õigusteadlane, hõimutegelane, sünd. 2. II 1889 ukj. Ungaris Szolnokis, omandas keskhariduse Szolnoki gümnaasiumis, kõrgema hariduse Kolozsvár'i (praegu Cluj Rumeenias), Strassburgi ja Heidelbergi ülikoolis, promoveerus 1911 Kolozsvári ülikoolis riigiteaduste doktoriks (dr. rer. pol.) ning 1913 seals. õigusteaduse doktoriks (dr. jur.); oli Kecskemét'i akadeemia administratiivõiguse ja statistika dots-ks 1912—18, seejärel Budapestis eradots-ks ja 1919—23 Kecskemétis korraliseks prof-ks. C. oli 1923—31 Tartu ülikoolis administratiivõiguse ja -protsessi korraliseks prof-ks, on 1931. a. lõpust saadik Szegedi ülikooli korraline prof. poliitika õppetoolil. — C. on viljakas uurija, kirjanik-publitsist ning organiseerija. Ta asutas ja korraldas 1923 Ungari haridusministeeriumi toetusel Ungari instituudi Tartu ülikooli juures. Ta esines Eesti õigusteadlaste päevadel, teotses Akadeemilises Hõimuklubis jm. C. organiseerimisel ja toimetusel (dr. A. Bán'i ja dr. E. Virányi kaastegevusel) valmis Ungaris 1933 eesti romaanide ja novellide ungarikeelne kogu kuues köites. C. uurimused haaravad avalikku õigust, eriti Ungari

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 42